

รายงานสถานการณ์ศัตรูข้าว

วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
โทร. ๐๒-๙๕๕๑๕๑๔ โทรสาร ๐๒-๙๕๕๑๕๑๔

E-mail: Bio53@hotmail.com, doae_pmd@hotmail.com

๑. สถานการณ์ศัตรูข้าว

พื้นที่ปลูกตามรายงานของสำนักงานเกษตรจังหวัด ณ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ จำนวน ๖๖ จังหวัด มีพื้นที่ปลูกข้าว ๕,๘๒๑,๔๘๕ ไร่ สถานการณ์ศัตรูข้าว ในสัปดาห์นี้

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล* ไม่พบการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

โรคไหม้ข้าว** พบการระบาดของโรคไหม้ข้าวในระดับไม่รุนแรง จำนวน ๑๐๐ ไร่ (เพิ่มขึ้น ๑๐๐ ไร่) ในพื้นที่ อำเภอสอง จังหวัดแพร่

๒. การดำเนินงานควบคุมการระบาด

๒.๑ เจ้าหน้าที่กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ลงพื้นที่ ติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าว ภายใต้โครงการกำหนดจุดเฝ้าระวังศัตรูพืช (แปลงติดตามสถานการณ์ข้าว) เพื่อติดตาม สถานการณ์ในพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคไหม้ข้าว

๒.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่ แนะนำให้เกษตรกรใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา และงดการใช้ปุ๋ยไนโตรเจนในระยะนี้ เพื่อควบคุมโรคไหม้ข้าว รวมทั้งแนะนำให้เกษตรกรใช้สารเคมีกำจัดตามคำแนะนำของกรมการข้าว

๒.๓ ประชาสัมพันธ์แจ้งจังหวัดที่เคยพบการระบาดและพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาด ๔๒ จังหวัด เตรียมความพร้อมใน พื้นที่ระบาดซ้ำซากเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการระบาดขึ้นอีก โดยได้จัดทำแปลงติดตามสถานการณ์ทั้งหมดจำนวน ๘๐๙ แปลง ศกช.ในพื้นที่เสี่ยงเร่งผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบิวเวอเรีย และรมรวงศ์ให้สมาชิก ศกช.ใช้ควบคุมศัตรูข้าวในทุกพื้นที่

๒.๔ กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ได้จัดทำโครงการจุดเฝ้าระวังศัตรูพืช (แปลงติดตามสถานการณ์ ศัตรูข้าว) ในพื้นที่ ๔๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ โยธธธ มุกดาหาร นครพนม อุบลราชธานี ขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี เลย หนองคาย สกลนคร ร้อยเอ็ด น่าน แพร่ พะเยา อุดรดิษฐ์ เชียงใหม่ พิษณุโลก เชียงราย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร นครสวรรค์ พระนครศรีอยุธยา ชัยนาท อ่างทอง ลพบุรี นครปฐม ปทุมธานี สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้ว ปราจีนบุรี นครนายก ระยอง สุราษฎร์ธานี ประจวบคีรีขันธ์ พัทลุง พิจิตร สิงห์บุรี และจังหวัดชลบุรี

๓. การคาดการณ์

สภาพอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา ในช่วงระหว่างวันที่ ๓ - ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ภาคเหนือตอนล่าง อุณหภูมิต่ำสุด ๑๗ - ๒๑ องศาเซลเซียส สูงสุด ๒๙ - ๓๕ องศาเซลเซียส

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิต่ำสุด ๑๗ - ๒๐ องศาเซลเซียส สูงสุด ๒๘ - ๓๐ องศาเซลเซียส

ภาคกลาง อุณหภูมิต่ำสุด ๒๐ - ๒๓ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๓ - ๓๕ องศาเซลเซียส

ภาคใต้ อุณหภูมิต่ำสุด ๒๓ - ๒๖ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๐ - ๓๔ องศาเซลเซียส มีฝนร้อยละ ๓๐ - ๖๐ ของพื้นที่

ในช่วงนี้พื้นที่ปลูกข้าวนาปรังของภาคเหนือตอนล่าง ข้าวอยู่ในระยะกล้าถึงแตกกอ สภาพอากาศเหมาะต่อการเกิดโรคไหม้ข้าว ภาคกลางข้าวอยู่ในระยะกล้าถึงแตกกอจนถึงตั้งท้อง สภาพอากาศเหมาะต่อการเกิดโรคไหม้ แต่ยังมีบางพื้นที่ สภาพอากาศเหมาะสมต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ขอให้เกษตรกรเฝ้าระวังและหมั่นออกสำรวจแปลงข้าวอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในข้าวพันธุ์อ่อนแอ ปลูกหนาแน่น มีการใช้ปุ๋ยไนโตรเจนสูง พื้นที่ภาคใต้ข้าวอยู่ในระยะกล้าถึงออกรวง สภาพอากาศเหมาะต่อการเกิดโรคไหม้ แต่ยังมีบางพื้นที่สภาพอากาศเหมาะต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โดยเฉพาะพื้นที่ที่เคยเกิดการระบาดและพื้นที่ใกล้เคียง อาจเกิดการระบาดซ้ำ ขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากพบการระบาดของโรคไหม้หรือเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลให้แจ้งเจ้าหน้าที่ทันที เพื่อดำเนินการควบคุมศัตรูพืชดังกล่าวให้ทันสถานการณ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำทางวิชาการในเบื้องต้นต่อไป

๔. คำแนะนำในการควบคุมการระบาด

๔.๑ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๑. ปลุกข้าวพันธุ์ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เช่น กข ๖ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๔๗ สุพรรณบุรี ๒ สุพรรณบุรี ๓ สุพรรณบุรี ๙๐ พิษณุโลก ๒ เป็นต้น และไม่ควรปลูกพันธุ์เดียวกันเกิน ๔ ฤดูปลูก ควรปลูกสลับกันระหว่างพันธุ์ต้านทานสูงกับพันธุ์ทนทานหรือพันธุ์อ่อนแอปานกลาง โดยพิจารณาอายุเก็บเกี่ยวให้ใกล้เคียงกัน เพื่อลดความเสียหายเมื่อเกิดการระบาดรุนแรง

๒. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ เพื่อนำองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบนิเวศในแปลงนามาวิเคราะห์ และตัดสินใจด้วยตนเองในการจัดการแปลงจากสถานการณ์จริง

๓. ในแหล่งที่มีการระบาด และควบคุมระดับน้ำในนาได้ หลังปักดำหรือหว่าน ๒-๓ สัปดาห์จนถึงระยะตั้งท้อง ควบคุมน้ำในแปลงนาให้พอดีดินเปียก หรือมีน้ำเรี่ยผิวดินนาน ๗-๑๐ วัน แล้วปล่อยให้แห้งสลับกันไป จะช่วยลดการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๔. ใช้เชื้อราบิวเวอเรีย(เชื้อสด) อัตรา ๑ กิโลกรัม(๒ ถุง)/น้ำ ๒๐ ลิตร ควบคุมพ่นในบริเวณที่พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และควบคุมพ่นในเวลาเย็น

๕. ในกรณีที่เป็นต้องสารเคมีในการกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลแนะนำให้ใช้สารเคมี ดังนี้

๑) ข้าวระยะกล้าถึงแตกกอ (อายุ ๓๐-๔๕ วัน)

- บูโพรเฟซิน ๒๕ % WP ๑๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- บูโพรเฟซิน ๑๐ % WP ๒๕ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- บูโพรเฟซิน ๕ % WP + ไอโซโปรคาร์บ ๒๐ % WP ๕๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

๒) ข้าวระยะแตกกอเต็มที่

- อีโทเฟนพรีออกซ์ ๑๐ % EC ๒๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อีโทเฟนพรีออกซ์ ๕ % EC ๔๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- คาร์โบซัลเฟน ๒๐ % EC ๑๑๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ฟิโนบูคาร์บ ๕๐ % EC ๖๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ไอโซโปรคาร์บ ๕๐ % WP ๖๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

๓) ข้าวระยะตั้งท้องถึงออกรวง

- ไดโนทีฟูแรน ๑๐ % WP ๑๕ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ไทอะมีโทแซม ๒๕ % WG ๒ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- โคลไทอะนิน ๑๖ % ๖-๙ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อิมิดาโคลพรีด ๑๐ % SL ๑๕ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อีทีโพรล ๑๐ % SC ๕๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร

๔.๒ โรคไหม้ข้าว

๑. สำรวจแปลงนา อย่างสม่ำเสมอถ้าพบอาการของโรคไหม้ข้าวควรให้ปฏิบัติดังนี้

๑) ใช้เชื้อบีเอส (บาซิลลัส ซับทีลิส) พ่นอัตราตามคำแนะนำในฉลาก

๒) ใช้เชื้อไตรโคเดอร์มาอัตรา ๑ กก./น้ำ ๒๐๐ ลิตรพ่น

๒. ถ้ามีความจำเป็นให้ใช้สารเคมีพ่นเฉพาะจุดที่พบการระบาดเพื่อควบคุมไม่ให้เชื้อราแพร่กระจายขยายเป็นวงกว้างออกไป สำหรับสารเคมีที่ใช้ ได้แก่

๑) อิติเฟนฟอส ๕๐ เปอร์เซนต์ อีซี อัตรา ๒๐-๒๕ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร

๒) บลาสติซิไดน-เอส ๒ เปอร์เซนต์ อีซี อัตรา ๒๐-๒๕ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร

๓) ไตรไซคราโซล ๗๕ เปอร์เซนต์ ดับบลิวพี อัตรา ๑๐-๑๖ กรัม ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร

*** ควรพ่นในแปลงข้าวที่มีประวัติว่าเคยมีโรคระบาดมาก่อน การใช้สารเคมีพ่นซ้ำกันหลายครั้ง เชื้อราจะต้านทานสารเคมีหรือดื้อยา ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อราต้านทานสารเคมี จึงควรเลือกใช้สารเคมีบางชนิดพ่นสลับกัน ทั้งนี้ในการใช้สารเคมีควรใช้ด้วยความระมัดระวัง และคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตัวผู้ใช้และสภาพแวดล้อม

๓. หวานเมล็ดพันธุ์ในอัตราที่เหมาะสม ๑๕ - ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ควรแบ่งแปลงให้มีการถ่ายเทอากาศได้ดี
๔. คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ไตรไซคลาโซล คาซูกาไมซิน คาร์เบนดาซิม

โพรคลอราซ อัตรารตามคำแนะนำในฉลาก

หมายเหตุ จังหวัดที่มีข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าว ๖๖ จังหวัด ๒,๒๒๕๕ ตำบล

*จังหวัดที่มีรายงานข้อมูล ๖๖ จังหวัด ๗๖๒ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๑ และ ๓๓.๒๐ ตามลำดับ

จังหวัดที่ไม่มีรายงานข้อมูล ๑๑ จังหวัด ๑,๕๓๓ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๙ และ ๖๖.๘๐ ตามลำดับ

** จังหวัดที่มีรายงานข้อมูล ๖๖ จังหวัด ๗๔๑ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๑ และ ๓๒.๒๙ ตามลำดับ

จังหวัดที่ไม่มีรายงานข้อมูล ๑๑ จังหวัด ๑,๕๕๔ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๘ และ ๖๗.๗๑ ตามลำดับ

รายละเอียดเพิ่มเติม ในรายงานสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช ทาง <http://www.doae.go.th/> หรือ <http://www.ppsf.doae.go.th/>

แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบการระบาดของโรคใหม่
ระหว่างปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘

